

Pháp đoạt giải vô địch bóng đá thế giới 2018

Võ Quang Yến

Giải bóng đá thế giới do Liên minh FIFA tổ chức bốn năm một lần, năm nay tại Nga từ 16.06 đến 15.07, trên sáu sân vận động rải rác quanh lãnh thổ. 32 đội tuyển tranh nhau trên khoảng 60 ván, từ cuộc đấu vòng loại cho đến chung kết. Đây là một dịp để các cầu thủ tứ xứ trở tài, nhanh chóng đạt được mức độ hoàn cầu và có danh tiếng thay vì miệt mài trong một đội địa phương dù tiếng tăm lừng lẫy. Sau giải thứ nhất cách đây đúng 20 năm, Pháp trở lại vinh danh trên sân cỏ bấy lâu vắng bóng. Hiện tượng ít thấy trong môi trường thể thao qua hình bóng một cầu thủ nổi bật sau một vài ván có tầm mức cao : tôi muốn khám phục đề cập trường hợp Kylian Mbappé ở đội tuyển Pháp. Chưa đầy 19 tuổi, cầu thủ này đã *biểu lộ và thăng hoa tinh túy của thành phố chúng ta, tinh túy của tính tự phát tuổi trẻ, của tuổi trưởng thành những ai đã không sinh ra với chiếc muống vàng trong miệng và phải tranh đấu hai lần hơn kẻ khác*. Đây là phát biểu của bà Sylvine Thomassin, thị trưởng Bondy (Seine-Saint-Denis), nơi anh sống lên, và bà tiếp theo : Dù sao, thanh niên Bondy, thanh niên Saint-Saint-Denis, thanh niên các ngoại ô toàn nước Pháp đều công nhận nơi Kylian Mbappé các đức tính ấy, tin chắc sau cuộc đấu bóng thế giới này, toàn thể dân cư Bondy đều rất hãnh diện với đứa con của thành phố. Kylian Mbappé là một nhân vật đã giải hòa những thanh niên bị sỉ nhục (vùng đông) và và bị sợ hãi (vùng tây). Bà ca ngợi ánh sáng Kylian Mbappé đã làm gương cho những trai trẻ khéo léo, tài tình, học hành có kết quả tốt để rồi thiết lập những xí nghiệp nhiều hơn bất cứ ở đâu trong vùng Ile-de-France. Bà lấy làm tiếc chỉ ở ngoại ô mới thường nghe nói đến những kẻ đầu óc lằng xằng làm chuyện bậy bạ. Bà ước ao những thành công ở Seine-Saint-Denis sẽ được nêu cao để dẫn đường không chỉ cho những kẻ đầu đàn, con cưng của Emmanuel Macron. Bà nhắc lại những cầu thủ bóng đá đội Pháp trấn an ông chủ tịch nước Cộng hòa Pháp khi hứa không quên họ từ đâu lại : Seine-Saint-Denis và Bondy, một thị trấn hiện đại nhưng nhờ những tổ chức giáo dục vận dụng từ 10 năm nay đã đưa đến kết quả ngày nay.

Trước ngày bắt đầu giải vô địch, trừ những người hâm mộ theo dõi bóng đá, những người thường xuyên ủng hộ và những khán giả đội PSG ở Paris, mấy ai biết và tin tưởng ở cầu thủ tiền đạo Kylian Mbappé. Giá trị của Mbappé lên cao sau giải bóng đá thế giới này: với 2 giải, Pháp chỉ còn đứng sau Brasil (5 giải) và Đức, Ý (4 giải), trước Uruguay, Tây ban Nha và Anh. Trong khoảng thời gian 20 năm, Pháp độc nhất tham dự ba trận chung kết (1998, 2006, 2018) ! Sau trận đấu hòa (0-0) năm nay thiếu nhiệt huyết ở vòng thứ nhất với Đanemark, Pháp bị chỉ trích nhiều vì không giao chiến với trình độ cao, Dễ hiểu là huấn luyện viên cho thử một vài cầu thủ dự bị hòng có dịp thay thế trong tương lai. Nhưng qua ván thứ hai, tuy từ nay ván nào cũng quan trọng, họ trở nên linh hoạt hơn và chăm chỉ khi trao bóng, vì địch thủ vòng lần này không ai xa lạ là Argentine. Mặc dù bị thương chưa chữa lành, tiền vệ tiếng tăm lưng lầy « Pulga » Leo (Lionel) Messi có hai kiện tướng Gonzalo Higuain và Angel Di Maria hỗ trợ, thành công đưa Argentine lên hàng nhì trong nhóm D gồm thêm Croatie, Nigeria và Islande, toàn là các đội tương đối khó. Khi Pháp vào chống đội Argentin (vòng hai), khán giả Pháp sợ nhất là cầu thủ có tiếng Messi. Từ năm 13 tuổi, anh đá cho đội FC Barcelone (Barça) 600 ván, được tuyên danh « 5 bóng tròn vàng ». Tương đối nhỏ con (1m70) so với các cầu thủ hiện nay, mà ra sân vang lừng 1000 bàn thắng năm 2018, anh mang số 9 tự do tung hoành. Nhanh lợi dẫn bóng, khéo léo lướt qua các hàng đối thủ, Messi làm run sợ mọi hậu vệ đối phương. Đội Pháp đặt mưu đối phó, thành công thả lưới bao vây, cho trung vệ N’Golo Kanté theo chân không rời gót, phòng ngừa đằng sau có hai trung vệ mạnh khỏe Blaise Matuidi và Paul Pogba. Nếu hai trung vệ này không chắn được Messi thì lập tức hai hậu vệ Raphael Varane và Samuel Umtiti lại giúp sức, lẽ tất nhiên tạm thời bỏ trống vị trí tự vệ của mình.

May là lưới của Pháp vững chắc và đặt đúng chỗ nên Messi bị bó tay cũng như các bạn đồng đội không lợi dụng được những lỗ trống kia. Pháp thắng với kết quả 4-3 nhờ hai bàn của Mbappé và một bàn mãnh liệt của một đội viên 22 tuổi, 12 lần được tuyển chọn, trong năm đá ở Stuttgart bên Đức : trung vệ Benjamin Pavard. Cú bóng này lại nhắc hai bàn thắng của Lilian Thuram năm 1998 cũng trong một cuộc đấu vô địch quốc tế tương tự. Là trung vệ vững chắc, Pavard thành công ngăn chặn được các tiền quân địch như Messi (Argentina), hay cả Hazard (Bi), trong một lúc Pháp bị dẫn, để lại tên tuổi trong một cú sút mãnh liệt. Cú đá của anh chỉ có giá trị khi sau đó liên tiếp những bàn thắng của Mbappé đưa Pháp đến thắng trận. Trung phong Mbappé, ngoài cách lái bóng hay còn có một tốc độ chạy ít có (37km/giờ) : hai, ba đối thủ Argentina chạy theo mà không lấy được bóng, lẽ tất nhiên cũng không chặn được đường. Rút cuộc địch thủ Marcos Rojo chỉ có thể khoèo chân phía sau cho ngã, vào đoạn cuối cuộc rượt bắt 60m, trong giới hạn *diện tích khung thành* và bị phạt cú đá *penalty*. Có một phương cách thực hành cú phạt có hiệu quả là phóng nhanh bóng vào lưới nhỏ phía bên khung thành hay ngay dưới đòn trên, thủ môn dù có nhảy nhanh và xa cũng không bắt được bóng, may lắm là lệch hướng nhưng bóng vẫn vào lưới. Trung phong Antoine Griezmann (Atletico ở Madrid) có trách nhiệm thực hiện cú đá phạt này. Tuy là chuyên môn ở sút *penalty* đội anh, anh không đá theo thường lệ mà vào giữa thủ môn và lưới nhỏ. Dù sao, thủ môn đã nhảy không đúng hướng và không chặn được bóng. Có người bảo anh không lấy đà, nhưng trong khoảnh khắc thủ môn nhảy, anh có đủ thời gian thay đổi hướng đá ! Thật là tuyệt diệu. Cũng như lối đá gọi là Panenka, theo tên của cầu thủ quốc tế Antonin Panenka, người Tiệp Khắc, là sút bóng ngay chính giữa, trên thủ môn, chắc chắn thất bại nếu thủ môn không động đậy, nhưng trường hợp này rất hiếm. Ngoài ra, thủ môn không có quyền đập vào *diện tích khung thành* khi bóng chưa được sút cũng như các bạn đồng đội đứng đợi bên ngoài. Những chi tiết này khó qua tinh mắt của trọng tài đứng sát bên. Tôi đã dự kiến nhiều cú sút phải đá lại vì phạm một lỗi trên. Cũng cần nói thêm cầu thủ Pháp Michel Platini có một cách sút ngoài *diện tích khung thành* nhưng có trước mặt một bình phong 5-6 cầu thủ địch : bóng phải lên cao vượt đầu các đối thủ hay

vòng quanh rồi rơi vào khung thành ! Mỗi tối, khi toàn đội giải tán sau buổi tập toàn đội, anh ở lại một mình, đặt người gỗ thay cầu thủ địch để tự mình học sút. Lỗi sút này không mang tên anh nhưng nghe nói có nhà vật lý học muốn ghi thành công suất toán học đường bóng.

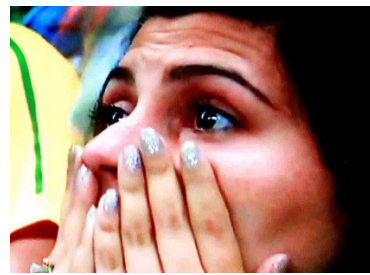
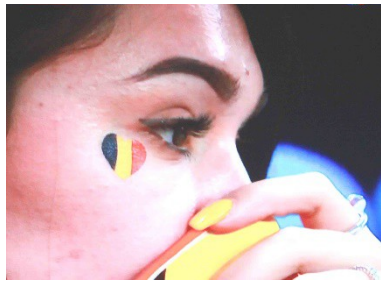

Tờ báo La Vanquadia đưa tít lớn : Mbappé đã *ăn sống* Argentin. Tờ Mundial tế nhị hơn viết Mbappé đã soi sáng cuộc đấu và thấy Missy ra ngoài cuộc đấu. Tờ Suddeutsche Zeitung khôi hài : Liberté (Tự do), Egalité (Bình đẳng), Mbappé ! Le cahier du football phân tích : Leo Messi cá nhân bị N'Golo Kanté chống đối ở giữa bên hướng qua bên mặt là hành lang nơi anh thường thao lược, lại phải đương đầu với Blaise Matuidi. Ngăn chặn cả đôi bên, anh bị cô lập trên con đường quen đi. Khác, căn cứ phóng bóng lại bị phong tỏa: Antoine Griezmann chặn đường Javier Mascherano và nhất là Paul Pogba hùng hổ chống chọi Ever Banega, cả một hệ thống lưu hành bị đảo lộn, kẹt cứng. Những cầu thủ nổi bật trong công việc phòng thủ rút cuộc là những trung-hậu vệ vững chắc trước khung thành của thủ môn Ugo Lloris. Đá ở đội Tottenham bên Anh, đội trưởng đội Pháp, anh chơi không có gì xuất sắc trong năm nhưng được huấn luyện viên tin cậy đưa anh đi dự giải vô địch với mức trung bình. Tuy vậy trong những ván đầu chống Áo, Peru, anh cũng cứu vớt được vài cú sút khó khăn, phải đợi qua ván chống Argentin anh mới bắt đầu trở tài tuy bị thủng lưới ba lần. Qua ván chống Uruguay, anh trở tài thật sự, nhảy ngang đỡ những cú sút mãnh liệt như cú dùng đầu sút của Martin Caceres. Từ nay anh trở thành một trong những thủ môn hay nhất của giải thế giới. Để phòng giữ thủ môn trước tấn công của quân địch, một tiền vệ nhỏ con có phận sự bám sát trung phong địch : N'Golo Kanté lãnh nhiệm vụ cản trở mọi vận động của Leo Messi. Nhỏ con nhưng lanh lẹ, như có trong túi những pin mặt trời cống hiến nhiên liệu, nói như huấn luyện viên của anh ở Chelsea, anh không để Leo Messi tự do dẫn bóng, cùng như khi anh cầm chân anh bạn Eden Hazard đá cùng đội bên Anh. Để hỗ trợ tác dụng của anh, bên cạnh luôn có Paul Pogba, cao và mạnh hơn. Cặp Kanté-Pogba là một bè đôi bổ sung cho nhau rất hiệu nghiệm, báo chí đã thành công *nuốt chửng* Leo Messi. Bên cạnh Kanté thu lượm nhiều bóng địch, Pogba tự do hơn, chặn bóng địch, bóp nghẹt các tấn công địch, đẩy bóng lên các

tiền vệ với đôi chân dài và còn khi tìm ra điểm yếu lập tức khai thác (hai bàn thắng chồng Áo và Croatie). Cặp Samuel Umtiti (24 tuổi 1,82m)-Varanne (25 tuổi, 1,92m), cao lớn cả hai, cũng thành công hỗ trợ nhau, tuy ít có tiếng hơn, lúc đầu chưa hoàn toàn, cho đến hai ván chồng Uruguay rồi Bỉ, hai hậu vệ này mới ăn ý nhau bỏ lưới quanh các tiền quân địch.

Blaise Matudi, trung vệ đội Juventus ở Turin bên Ý không có thành tích nổi bật nhưng kết quả điều hòa trong năm đã thuyết phục huấn luyện viên đưa anh vào quân số của đội. Ngay từ ván đầu anh không được tham dự nhưng thấy thiếu chỗ trống lập tức huấn luyện viên ghi anh vào đội. Qua ván chồng Uruguay, vì cãi lại trọng tài anh bị phạt một giấy vàng thứ nhì và cũng không được đá. Nhưng trong ván tiếp theo chồng Bỉ, anh trở lại sung sức để ngăn chặn Nadé Chadli và Kevin De Bruyne, ứng dụng kỹ thuật chồng kỹ thuật. Antoine Griezmann được xem là cầu thủ kỹ thuật trong đội Atletico tại Madrid. Tương đối lớn tuổi (27), không cao lắm (1,75m), có vợ và một con, anh vừa mới dẫn đội anh thắng Ligue Europa (60 bàn). Không sung sức khi bắt đầu vào giải, anh phải đợi gặp Uruguay mới thức giấc ra tay đóng một lúc nhiều vai : cầu thủ *cầm đầu* chạy lên chạy xuống đưa bóng, cầu thủ *lưu hồi* lo chuyện chuyển bóng, cầu thủ *sáng tạo* soạn cuộc tấn công... Vì các công tác vừa nhiều vừa khác nhau, lại không được xác định nên được xem như vô bổ, sau này kiểm điểm, các bạn đồng đội mới phát giác công sức phòng vệ quyết liệt của anh (2 bàn thắng, 2 bóng đưa). 31 tuổi, lớn nhất trong các bạn đồng đội, 2 con, Hugo Lloris, quê gốc Nice, được chọn vào đội tuyển Pháp năm 2008 và trở thành đội trưởng năm 2010 sau cuộc thất bại Khysna. Thủ thành đội Pháp lâu dài nhất, anh dự 3 giải vô địch thế giới (2010, 2014, 2018) và 2 giải vô địch châu Âu, đầu thủ Pháp thứ hai nâng giải vô địch thế giới, sau Didier Deschamps năm 1998, nay là huấn luyện viên đội Pháp. Nhờ chặn được nhiều bóng, anh là một trong những cầu thủ có công nhất trong cuộc thắng chồng Croatie (4-3) đoạt giải vô địch thế giới bóng đá năm nay.

Nhiều người bảo công lao của huấn luyện viên Didier Deschamps của giải này thật vô kể. Thật ra, công lao cũng lớn nhưng chẳng có một mình huấn luyện viên : cầu thủ trên sân bóng đã xây dựng một đội ngũ hùng hậu để đương đầu với các đội tuyển các nước khác. Như mọi trò chơi, chuyện may rủi cũng đóng một vai trò quan trọng. Khi một đội thắng với tỷ số 1-0, không thể bảo đội này đá hay hơn đội kia. Nếu Hugo Lloris không nhảy chặn được những cú sút sát lưới thì còn gì là đội tuyển vô địch. Trừ một vài xấp xỉ tam tuần, ngoài Kylian Mbappé 19 tuổi, cầu thủ trẻ thứ nhì trong số 763 cầu thủ có mặt tại Nga, đội tuyển Pháp có trung bình 26-27 tuổi, nghĩa là chẳng còn bao lâu trong 4 năm nữa. Còn huấn luyện viên Didier Deschamps thì đi vào đâu ? Xấp xỉ 50 tuổi, anh có nên theo gót các vị đàn anh về vườn như Aimé Jacquet năm 1998 vào lúc vinh quang đang còn chói lọi. Ham muốn một giải vô địch thế giới một lần thứ nhì hay, nhún nhường hơn một giải vô địch châu Âu trong 2 năm nữa để thử đánh dấu lịch sử ? Kinh nghiệm hai đội đương kim vô địch thế giới Đức và đương kim vô địch Âu châu Bồ Đào Nha bị loại ngay từ vòng đầu đánh dấu tăng cường của những đội cho là nhỏ. Nhiều lần trước họ chỉ đứng xa vỗ tay khen ngợi, ngày nay họ cũng lên sân cỏ làm khó dễ (Nigeria, Senegal,...) các đấu thủ đàn anh, có khi thắng nữa ! Đặc biệt năm nay các cầu thủ trẻ rất nhiều dù ít có lỗi, trường hợp Neymar da Santos lăn lộn trên sân cỏ trong đội tuyển Brasil bị chế diễu khắp nơi. Trên bãi biển trò chơi Neymar được trẻ con chiều cố nhiều. Nghe nói kỳ sau tổ chức cuối thu năm 2022 ở Qatar FIFA sẽ tăng gấp đôi số đội tuyển chọn lựa, như vậy một đội được cho là nhỏ như Việt Nam cũng có quyền hi vọng. Năm nay đội Nam Hàn (một trong hai đội Á châu, đội kia là Nhật Bản) tuy bị loại ngay từ vòng đầu cũng thành công thắng đương kim vô địch Đức, một thành tích đáng được khuyến khích. Là người Việt ở xa đất nước, lúc nào tim tôi cũng đập mạnh khi nhìn thấy phim ảnh quê hương bất chấp một màu sắc dù ít quen thuộc.

Tôi thiếu cả thời giờ lẫn khả năng tài chánh để qua Nga coi bóng đá. Thôi thì tạm hưởng những trận đá qua máy truyền hình. Vẫn biết thiếu bối cảnh, không như có mặt ở sân vận động, nhưng không tốn tiền, khỏi chen chúc, được xem đi xem lại nhiều lần, các cầu thủ và thêm một điểm tích cực cho những ai thích chụp ảnh : những y phục đủ nơi, các cô gái mỹ miều, khóc, cười trong những điệu bộ tự nhiên, thoải mái,...

Thành Xô những ngày nóng bức hè 2018

*Ảnh lấy trong những buổi tiếp phát trên các đài truyền hình và internet.
Thông tin Wikipedia, các đài thể thao và báo chí.*